NAE IONESCU

FENOMENUL LEQIOWAR

Voiesc să spun că nu
există î
Nu există decât o
singura realitate, crudă
şi superba:
RĂZBOIUL.
Neamurile care înţeleg
acest
adevăr trăiesc.
Celelalte pier.

Cu o
introducere
de

Constantin
Papanace

NAE IONESCU

FENOMENUL LEGIONAR

Cu o introducere
de
OONSTANnNPAPANACE

ANTET

Redactor: Alexandru Iliescu
Tehnoredactare: Antonia Cristescu
Coperta: Vladimir Teodor

ISBN: 973-820346-5

Lucrarea reproduce textul apărut la
editura „Armatolii" sub îngrijirea
domnului Constantin Papanace

Tiparul a ftst executat de tipografia
ANTETXXPRESS
Fîlipeştii de Târg,
Prahova Sir.
MaxHeberlinnr.
677

CUVÂNT INTRODUCTIV

In acest volum se reproduc patru conferinţe ţinute de profesorul Nae Ionescu în luna mai 1938, în faţa legionarilor, pe când se găsea internat în lagărul de la Miercurea Ciucuiuî. Aceste conferinţe au fost publicate în buletinul informativ" (nr. 2-34-5, august-septembrie 1940), ce apărea săptămânal la Berlin, pentru uzul intern al legionarilor refugiaţi în Germania, în primul exil.

într-o notă preliminară, făcuta de redacţia buletinului, se precizau următoarele: „Sub acest titlu („Fenomenul legionar"), profesorul Nae Ionescu, pe când se afla în lagăr, a ţinut în primăvara anului 1938 o serie de conferinţe legionarilor închişi. Vor fi reproduse succesiv, în acest buletin, după notele luate de un auditor. Conferinţele ne-fîind stenografiate, ele trebuie considerate mai mult ca nişte rezumate".

Auditorul care a luat notele nu a fost menţionat atunci. El era răposatul preot Ştefan Palaghiţă, care ne-a dat asigurarea că gândurile exprimate de ilustrul conferenţiar au fost notate fidel, aproape cuvânt cu cuvânt, şi că, după fiecare conferinţă, îşi confruntase însemnările cu notele altor camarazi, spre a completa eventualele omisiuni.

La sfârşitul volumului reproducem cuvintele comemorative ce le-am rostit în ziua de 24 martie 1940 în faţa camarazilor strânşi la casa de Amalienhof (Berlin) cu ocazia morţii lui Nae Ionescu, subliniind semnificaţia jertfei sale.

Din citirea conferinţelor reproduse, se poate observa clar factura gândirii lui Nae lonescu cu dialectica ei ca racteristică. Totuşi, uneori, parcă se simte o contracţie bruscă în cursivitatea gândirii, determinată, probabil, de vreo lacună în notarea cuvintelor rostite de conferenţiar. Pe de altă parte, trebuie ţinut seama că, în timpul când conversa sau rostea o conferinţă, pe lângă dialectica lui îndrăcită, Nae lonescu degaja şi o vrajă specifică, ce cap ta pe auditor. Spre deosebire de alţi conferenţiari, care obişnuiesc să citească sau să recite un text elaborat cu multă trudă Nae lonescu gândea pe loc. Prin aceasta nu numai că antrena pe auditor în procesul de gândire, dar îl făcea să guste şi deliciul ei, aşa cum se simte aroma pâinii calde abia ieşită din cuptor. De aceea, dacă în rândurile redate, dialectica lui specifică rămâne adânc impregnată, vraja conferenţiarului însă, lipseşte. Şi aceasta face ca textul să apară mai schematic.

Trebuie să menţionăm că profesorul Nae lonescu a ţinut mar^nulte conferinţe în legătură cu „Fenomenul legionar", în ,3uletinul informativ", însă, nu s-au publicat decât acestea patru pe care le reproducem, întrucât, cu nr. 7 din 13 septembrie 1940, când a avut loc repatrierea legionarilor refugiaţi, buletinul şi-a încetat apariţia.

De aceea, în conferinţele ce le reproducem, se tratează mai mult problemele generale, menite însă a servi ca baza la explicarea fenomenului legionar propriu-zis. Notele de la conferinţele succesive nu le-am avut la îndemână.

Nu ştim dacă profesorul Nae lonescu şi-a dezvoltat aceste idei şi în alte conferinţe sau scrieri de-ale dânsului. In situaţia de acum n-am avut posibilitatea să verifi-

cam, fiindcă nu avem la dispoziţie toate articolele, conferinţele sau lucrările lui. Problema ar putea fi lămurită de către aceia care sunt mai la curent cu activitatea profesională sau publicistică a ilustrului gânditor. Oricum, ideile expuse în paginile ce urmează ar putea servi, în mare parte, ca bază pentru o doctrină legionara, sistematizată. Trebuie să relevăm, însă, că sunt şi câteva idei care n-ar concorda cu linia Căpitanului. Pe una dintre acestea am vrea să o relevăm în mod deosebit, fiindcă *se exalta spiritul imperialist*

„Caracterul naţiunii - spune Nae lonescu - e ofensiv şi imperialist prin excelenţă, adică un organism care nu poate trăi decât în expansiune, viaţa, dinamism. Sar putea obiecta: care e poziţia faţă de alte neamuri? Ireductibilitatea naţiei.

a) Nu mă interesează pe mine, naţiune vie, în ofen
sivă, ci pe ele, Să se aranjeze ele, cum pot, cu mine.

b) Noi trăim în istorie, unde este păcat, veşnică luptă,
unde trebuie să ne cucerim dreptul la existenţa, prin vred
nicia noastră. (Dacă nu există dreptul de existenţa, am fi
în acest caz îngeri, şi nu sub păcat şi în istorie!)

Aici este adevărata înţelegere a lumii în istorie. Apune altfel problema este o dobitocie, cei ce o susţin sunt sau proşti, sau imbecili. Prin urmare, cel care vrea să-1 realizeze pe Dumnezeu nu o va face decât cucerind în afară, strângând de gât pe altul, deci naţiunea e dinamică, este viaţă ofensivă şi imperialistă. Nu există, altfel zis, cuminţenie şi defensivă în naţionalism, căci neamurile care se pun pe o astfel de temă, poziţie, cad în robie..." (Conferinţa a IV-a, pag. 31).

Această idee a luptei necruţătoare o găsim exprimată de Căpitan în nişte rânduri trimise Congresului Studen-

ţese ţinut la Berlin, în toamna anului 1930. Scria atunci Căpitanul:

„Respingeţi cu îndărătnicie toate falsele teorii ale falşilor apostoli umanitarişti şi pacifişti, care tind să vă dezarmeze sufleteşte. Nu uitaţi că dreptul este o proprietate care se sprijină pe forţă. în lume oamenii se luptă. Din adâncul mării şi până în înălţimile văzduhului, nu-i decât o luptă în care animalele se devorează unele pe altele. In lumea plantelor, în natură, în păduri şi pe câmpii, acolo unde oamenii se duc să guste pacea, nu este în realitate decât o luptă surdă şi necruţătoare pentru viaţă. Voiesc să spun că nu există în natură „pacea" pe care o cântă toţi poeţii şi literaţii, nu există decât o singura realitate, mare, crudă, superbă: RĂZBOIUL Neamurile care înţeleg acest adevăr trăiesc. Celelalte pier. Românii, înconjuraţi pretutindeni de vrăjmaşi cu pofte mari şi invadaţi înăuntru de duşmani care îi slăbesc şi le macină sistematic puterile de rezistenţă şi de viaţă, nu vor putea rezista în viitor *decât dacă vor înţelege că pe pământul lor trebuie* să crească soldaţii ca brazii în pădure. De la acest adevăr fundamental şi în această direcţie spirituală trebuie să pornească întreaga noastră activitate. Viaţa acestei Patrii milenare va fi asigurată..." (Circ, pag. 14)

In „Pentru legionari", şase ani mai târziu, Căpitanul, fără a renunţa la principiul luptei naţionale active, îi dă, totuşi, o mai mare viziune creştină, care formează partea cea mai originală şi patetică a doctrinei legionare.

„Ţelul final al Neamului - scrie el - este viaţa? Dacă este viaţa, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuinţează spre a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar şi cele mai rele. Se pune deci problema: După ce se conduc naţiunile în raport cu alte naţiuni? După legea peştilor din mare sau a fiarelor din pădure? Ţelul final nu este viaţa. Ci învierea. învierea neamurilor în

numele Mântuitorului lisus Hristos. Creaţia, cultura nu-s decât un mijloc, nu un scop, cum s-a crezut, pentru a obţine această înviere. Este rodul pe care Dumnezeu 1-a sădit în Neamul nostru, de care trebuie să răspundem. Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor. Având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest *moment final,* ,4hvierea din morţi", este ţelul ceî mai înalt şi mai sublim către care se poate înălţa un neam."

în lumina citatului de mai sus, teoria imperialismului şi a expansionismului, de esenţă *amorală,* vine în vădită contradicţie cu linia creştină adoptată de Căpitan pentru Mişcarea Legionară.

Fără îndoială, mai mult ca oricare, Nae lonescu trebuie să fi observat această disonanţă. Ar fi extrem de interesant de ştiut ce anume explicaţii a găsit el pentru a rămâne nu numai ataşat de Mişcarea Legionară, dar şi pentru a mărturisi o nestrămutată încredere în destinul legionar. încă din 1936, probabil după apariţia cărţii „Pentru legionari", mărturisea unui discipol al său: „A crede că o dată cu dispariţia lui Corneliu Codreanu se va nărui şi opera lui, ar însemna să ne facem o slabă idee despre adâncimea acestei opere. Minunea pe care a facut-o Corneliu Codreanu e aşa de mare, că de-acum îl depăşeşte şi pe el".[1]

Poate Nae lonescu să fi dat această explicaţie în conferinţele despre „fenomenul legionar" ce au urmat şi care, din cauza încetării apariţiei „Buletinului informativ", nu s-au mai publicat. De aceea, înainte de a recurge la alte scrieri ale lui, vom căuta chiar în conţinutul con-

1. Vezi „Legea", anul IL nr. 3 - 4, iunie-iulie 1957, G. Racoveanu: „Nae lonescu. Fapte şi cuvinte. Inedit". Şi „Orientări", nr. 13, octombrie 1958.

ferinţelor reproduse elemente care ar putea schiţa puntea de apropiere a acestor două concepţii deosebite.

„Naţionalismul secolului al XX-lea - spune Nae Ionescu în a IV-a sa conferinţă - pleacă de la popor, trece la popor pentru a ajunge la Dumnezeu. Cuvântul lui Hristos este unul în cer, pe linia perfecţiunii, dar noi, oamenii care trăim în istorie, îl înţelegem deosebit, deci relativ, după raţiunea din care facem parte, altfel am fi îngeri. Aşadar, fiecare om trăieşte cuvântul lui Dumnezeu în felul său, conform cu colectivitatea supremă absolută, în istorie, care este naţiunea. In lumea răsăriteană există un simţ mai dezvoltat al realităţii, fapt care ne deosebeşte de Apus, unde domină simţul generalităţii, al abstracţiunii. Deci aici, în Răsărit, există deja nuanţe în trăirea lui Dumnezeu. Dacă naţia realizează pe Dumnezeu pe pământ, pe mine nu mă interesează decât Dumnezeul pe care-1 trăiesc eu şi nu ungurii, francezii etc. în Napoli aproape fiecare stradă are Madona ei, ceva al străzii; aceasta înseamnă necesitatea localizării, individualizării, naţionalizării lui Dumnezeu. Deci, eu sunt dator Iui Dumnezeu numai în naţia mea. Or, cum naţia este cel mai important cerc colectiv în care trăieşte omul în istorie, eu n-am decât un singur tribut de plătit în viaţă, faţă de Dumnezeu: prin naţie. Dacă Dumnezeu nu este numai Dumnezeul meu, dacă nu este un Dumnezeu singular, ci este şi al ungurilor, francezilor etc, atunci eu n-aş mai fi român şi n-aş mai putea plăti lui Dumnezeu tributul meu prin naţia mea."

Ideea relativităţii în „veac", adică în istorie, la care se referă Nae Ionescu la începutul paragrafului citat mai sus, este subliniată şi de Căpitan.

„Facem o mare deosebire - scrie el - între linia pe care mergem noi şi linia Bisericii Creştine" („Pentru legionari", pag. 393). „Linia istorică este una: aceea pe care o

trăim noi. Căci noi trăim în veac. Linia Bisericii este cu mult deasupra noastră. Către ea tindem, dar nu realizăm decât puţin. Pentru că trăim sub condamnare şi sub piatra de moară a păcatelor noastre, a lumii şi a moşi-stră-moşilor noştri. Recunoaştem că suntem păcătoşi: aceasta este atitudinea legionară faţă de Biserică" (pag. 109).

Şi totuşi, acel „puţin" care se realizează ,^n veac" din năzuinţa creştină pentru „învierea neamului", este foarte mult dacă se compară cu tendinţa generală dominantă în societatea contemporană de a se comporta, exaltând legea junglei, a „peştilor din mare sau a fiarelor din pădure". Specifica omenie românească arată că năzuinţa creştină de a depăşi legea junglei este apanajul întregului popor român. Poate şi el a realizat „puţin" în cursul zbuciumatei sale istorii, dar n-a păcătuit ca alte popoare, „strângând de gât pe altul".

Desigur, pentru cei care au cultul păgân al foiţei materiale cu sete de putere şi tendinţe de dominaţie imperialistă, această năzuinţă creştină ar părea ca o mare deficienţă. Căpitanul însă o considera ca un titlu de nobleţe istorică a poporului român. Pe această linie orienta el şcoala legionară, menită, după vindecarea metehnelor imprimate de dominaţia fanariotă şi potenţarea virtuţilor, „să dea ţării acesteia *un mare tip de român.* Poate să iasă din ea ceva mare, cum n-a mai fost, care să frângă în două întreaga noastră istorie şi să pună temeliile începutului unei alte istorii româneşti, la care acest popor are dreptul, datorită suferinţelor şi răbdării îui milenare, precum şi curăţeniei şi *nohlepi sale sufleteşti, căci este, poate, singurul popor din lume care, în toata istoria sa, n-a cunoscut păcatul înrobirii, încălcării sau nedreptătirii altor popoare"* („Pentru legionari", pag. 287).

Desigur, şi această năzuinţă va părea celor îmbibaţi de concepţia amoralismului în politică drept ceva nerealist,

dacă nu chiar utopic. Dar şi aceştia trebuie să ţină seamă că marile avânturi sau salturi în istorie n-au pornit din tehnica excesivă a calculelor dozate în specularea forţelor constituite sau a pasiunilor umane, ci din aspiraţia spre înalte idealuri, uneori adevărate utopii. în fiecare om există această tendinţă de evadare, întreţinută de atavica nostalgie a paradisului pierdut. Numai asemenea tendinţe pot desfunda marile zăcăminte de energie morală, care stagnează în adâncul oamenilor sau al colectivităţilor umane.

Poporul român, sufocat de o „pătură suprapusă", decrepită, sediment al unei mixturi eterogene şi nesănătoase, simte adânc nevoia erupţiei spre culmi tot mai înalte şi senine. Şi aceste culmi i le-a indicat Căpitanul prin Mişcarea sa inspirată de cea mai autentică şi sănătoasă tradiţie românească. Oricum, atitudinea de toleranţă rezultă în mod firesc ca o expresie a dimensiunii creştine a Mişcării, produs al unui popor care, cum arată întreaga lui istorie, totdeauna a fost cu „frica lui Dumnezeu".

Românii, care s-au apărat cu înverşunare când au fost atacaţi, au repudiat organic cultul păgân al forţei de „a strânge de gât alte popoare", spre a se afirma în istorie. De această atitudine constantă a ţinut seamă Căpitanul când a formulat principiile doctrinei sale: dacă în „lupta necruţătoare pentru viaţă... spre a putea rezista în viitor, trebuie ca pe pământul lor să crească soldaţii ca brazii în pădure", pentru a valorifica „talentul pe care Dumnezeu 1-a sădit în neamul nostru", trebuie ca „telul final al neamului sa fie *învierea.* învierea neamurilor în numele Mântuitorului lisus Hristos".

In această perspectivă integrală se împacă atât spiritul combativ eroic preconizat pentru *apărare,* în „lupta necruţătoare" din această viaţă, cât şi lupta sfântă cu păcatul, pentru „înviere din morţi", acest moment final, ţelul cel mai înalt şi mai sublim către care se poate

înălţa

un neam". Prin aceşti doi poli, primul situat pe pământ, îQ clocotul vieţii acestei lumi şi secundul transpus în cer, în lumea cealaltă, trece axa verticală a doctrinei legionare fixată de Căpitan.

Dar, pe lâng-ă această explicaţie de ordin oarecum ide-alist-transcedentaî, mai există şi o justificare de ordin strict conjunctura!. Privind problema raporturilor între popoare printro prismă românească strict politică, adică a „trăirii în veac", vedem că concepţia Căpitanului apare mult mai *oportuna şi mai realistă* decât acea etalata de *realiştii care VOT* să justifice cultul forţei. Teoria amoralităţii în politica naţională şi, mai ales, intemaţională ar avea interes să o propage popoare mari (în sens de numeroa-se) ca ruşii, germanii, americanii, chinezii etc. Dar ar fî o mare imprudenţă, ca să nu spunem neghiobie, daca ea ar fi etalată şi justificată de popoare mijlocii sau mici. Căci s-ar oferi în mod stupid *alibiul* pentru hrăpăreţii lor vecini! Popoarele mici nu pot concura într-un climat politic dominat de concepţia luptei amorale. însăşi existenţa lor fizică este permanent ameninţată. De aceea, ele au interes să propovăduiască toleranţa între indivizi sau popoare. Şi să fie adepte [ale] acestei doctrine, dacă la baza ei stă o concepţie creştină sinceră şi nu calcule interesate „ale falşilor apostoli umanitarişti şi pacifişti, care tind să dezarmeze sufleteşte", pentru a putea mai uşor sâ-şi întindă stăpânirea lor spoliatoare şi asupritoare.

Cât priveşte *a£rmarea în istorie,* ea trebuie căutată pe alt teren, în afara forţei materiale.

Cum am arătat şi cu alt prilej[1], toate fiământările distructive ale omenirii provin din faptul că este predominantă concepţia *demoniacă,* cu arzatoarea ei sete de stă-

1. A se vedea în „Orientări" notele: .Afirmarea în istorie", nr. 25, octombrie 1959 şi „Făuritorii de istorie", nr. 60, septembrie 1962.

pânire. Poporul român n-a fost turmentat de această pasiune şi mulţi au considerat acest lucru ca o deficienţă naţională. Dar afirmarea în istorie nu poate avea numai acest aspect, oarecum material, erupt din stratul primitiv al sufletului uman. Elementul spiritual va trebui într-o zi să fie mai mult apreciat. în această perspectivă poate tocmai absenţa în manifestări a elementului demoniac amintit care, cum am spus, după concepţia actuală, este considerat ca o *deficienţă,* să constituie mâine, într-o societate mai evoluată şi cu adevărat civilizată în sens creştin, un *mare merit*

Căpitanul a intuit acest adevăr de bază când legitimează afirmarea masivă în istorie a Neamului românesc, invocând marea lui *omenie.* Această concepţie afirmată într-o lume abrutizată de materialism şi sete de dominare (prepotenţă), constituie un *„mare moment de iluminaţie"* pe care însă mulţi nu-1 înţeleg. Ea însă, pe lângă înălţimea morală, este pătrunsă şi de un lucid realism politic: noi, românii, ca popor mic, avem *interesul ca legile junglei,* care domină astăzi raporturile între popoare, să fie înlocuite şi *în fapt, cu legea creştină.* încercarea popoarelor mici sau mijlocii de a concura pe tărâmul forţei materiale le-ar pune în postura ridicolă a broaştei umflate din fabulă. Prin concepţia Căpitanului se pot tămădui şi acele complexe de inferioritate, cu nimic justificate, ce se observă la unii cărturari români, care cred că Neamul românesc a fost mai mult *un obiect decât subiect de istorie. O* dovadă s-a avut cu excentricul scriitor Emil Cioran, adânc chinuit de un asemenea complex de inferioritate. Când a reflectat mai adânc însă, s-a dezmeticit şi a mărturisit

„II reste que s'il fut un temp ou j'etais honteux de faire pârtie d'un peuple mineur, ii n'en va plus de meme maiîitenant Du moins ecartee l'Histoire, en tirera-t-il la

fierte de riavoir pas commis Ies forfaits qui y conduis-ent"[1] („Preuves", nr. 14, avril, 1952).

Marea viziune a istoriei contemplată de Căpitan apare şi mai clară in „însemnări de la Jilava". Scrie el în acele întunecate momente:

„Caracteristica timpului nostru: Ne ocupăm cu lupta dintre noi şi alţi oameni, nu cu lupta dintre poruncile Sfântului Duh şi poftele firii noastre pământeşti. Ne preocupăm şi ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva Diavolului şi păcatului. Toţi oamenii mari ai lumii de ieri şi de azi: Napoleon, Mussolini, HMer etc. sunt preocupaţi mai mult de aceste biruinţe. Mişcarea Legionară face excepţie, ocupându-se, dar insuficient, şi de biruinţa creştină în om, în vederea mântuirii lui. Insuficient! Răspunderea unui conducător este foarte mare. El nu trebuie să delecteze ochii armatelor sale cu biruinţe pământeşti, nepregătindu-le în acelaşi timp pentru lupta decisivă, din care sufletul fiecăruia se poate încununa cu biruinţa veşniciei sau înfrângerea veşnică" (pag. 59).

Aşadar, Neamul românesc se va afirma masiv în istorie nu pe căile bătătorite de la subsolul pasiunilor umane, ci croindu-şi, prin omenia sa, *drum propriu* pe înălţimile spirituale pe care sufletul lui le contemplă încă de pe timpul strămoşilor „traci nemuritori", aureolate apoi de credinţa creştină. Pentru această afirmare masivă în istorie, pe drum nou, a vrut Căpitanul să creeze „un mare tip de român", repudiind pe oamenii slabi, fără respiraţie lungă sau „căzăturile morale", care sunt gata să-şi renege cre-

1. „Este adevărat că a fost un timp când ini-a fost ruşine că fac parte dintr-un popor neînsemnat; acum nu mai simt acelaşi lucru. Cel puţin, Istoria dată la o parte, el îşi va găsi mândria de a nu fi comis cârdăşiile care duc la ea."

dinţa legionară pentru avantaje materiale sau arivisme de tot felul. Acesta este drumul luminos pentru un popor care vrea să fie cu adevărat creştin.

Dacă se cercetează chestiunea de aproape se poate vedea că, în fond, această concepţie este împărtăşită şi de Nae Ionescu. Referindu-se la „iertarea creştină", Nae lonescu scrie:

„Creştinismul este religia milei şi a iertării. Religia celor slabi deci? A sclavilor? A, nu! Ci mai degrabă a eroilor. A eroilor umili şi anonimi; a celor care s-au înfrânt pe ei, a acelor care nu mai sunt ai lor, ci ai lui Dumnezeu. Cine nu mai cere nimic pentru el, e creştin. Cine nu mai există prin el, e creştin. Cine s-a omorât în trupul lui, în ambiţiile şi poftele lui, dar trăieşte în spiritul şi în legea lui Dumnezeu, acela e creştin. înseamnă însă aceasta că un creştin nu există, nu cere nimic, nu vrea nimic, nu luptă pentru nimic? Deloc. El este, luptă şi cere împlinirea legii lui Dumnezeu."[1]

Confruntând acest text cu citatele din conferinţa a FV-a reproduse mai înainte, privitor la *caracterul ofensiv şi imperialist al naţiunii,* care pare că respira voinţa de putere CWille zur Kraft") a lui Nietzsche, apare o evidentă disonanţă. Şi cum Nae Ionescu se mărturiseşte un profund creştin şi crede, ca şi Căpitanul, cu toată tăria în „învierea Mântuitorului", trebuie redimensionat sensul acelor citate. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât Nae Ionescu - cum era şi firesc - respinge teoria lui Nietzsche privitoare la creştinism.

Nietzsche - scrie el - a crezut că poate arunca suprema insultă creştinismului, considerându-1 drept o morală a sclavilor. E o eroare; chiar dacă ea vine de la un om

1. Nae Ionescu: „îndreptar ortodox", pag. 62, Wiesbaden, 1957, ediţie îngrijită de D.C. Amzăr.

de netăgăduit geniu... De sclavi nu putea fi vorba atunci când se cumpăneşte structura intimă a Evangheliei; căci recunoaşterea drepturilor la existenţă a durerii nu duce la luptă împotriva ei - e drept; dar nu duce nici la resemnare... Creştinismul primeşte durerea ca o realitate, dar nu o neagă, ci o VALORIFICA... Astfel, durerea însăşi poate deveni izvor de nesfârşită bucurie, dacă ea îndeplineşte un rost şi îşi capătă un sens în încordarea noastră spre mântuire". (Op. cit., pag. 47-48).

Am reprodus, *in extenso* toate aceste pasaje, spre a se putea vedea mai bine că, în substanţa ei adâncă, gândirea lui Nae lonescu merge pe aceeaşi linie creştină ca a Căpitanului. Discordanţa ce se observă între teoria „imperialistă" şi „iertarea creştină" ar fi cam de aceeaşi natură ca aceea semnalată mai sus, când am comparat circulara Căpitanului cu „lupta necruţătoare pentru existenţa" şi „ţelul final al Neamului".

Primul concept ne ţine ancoraţi în miezul *realităţii,* unde trebuie să ne „apărăm sărăcia, şi nevoile, şi neamul" pentru a subzista; al doilea ne indică un ţel sublim, dumnezeiesc, atrăgând expansiunea Cimperialismu! nostru") pe linia verticală ce duce spre nepieritoarele valori creştine. Căci, dacă popoarele mici rămân handicapate pe terenul plat (orizontal) al materialismului caracterizat prin *cantitate,* în schimb, se pot verifica cu mai mult succes pe cel vertical, al spiritualităţii, unde se cere calitatea. Numai prin aceste două concepte juxtapuse se poate avea o viziune integrală a întregii realităţi, dând Mişcării Legionare o complexitate fascinantă.

Nu este exclus ca tocmai această complexitate să-1 fi atras pe Nae lonescu spre „militanţii revoluţiei naţionale", cum scrie el (vezi prefaţa la „Crez de generaţie"), mărturisind încredere deplină în durabilitatea Mişcării Legionare, asigurată prin „trăire intensă" si „moarte de martiri".

Apropierea lui Nae lonescu de Mişcarea Legionară a făcut sâ-i crească simpatiile atât în opinia publică românească, în general, cât şi a studenţimii în special. Cât de mare a devenit, în scurt timp, această apropiere se poate vedea din faptul că, în ziua plecării spre Spania, Ion Moţa i-a lăsat în păstrare mai multe scrisori sigilate şi adresate părinţilor, soţiei, copiilor, când vor fi mari, şi Căpitanului, cu rugămintea de a fi înmânate numai în cazul morţii sale. Poate această încredere şi stimă deosebită au făcut pe cei care au editat documentele diplomatice secrete germane să noteze pe raportul ministrului, german la Bucureşti, Fabricius, din 17 mai 1938, unde se anunţa şi arestarea lui Nae lonescu, că el este „locţiitorul Conducătorului Gărzii de Fier, Codreanu" („Stellvertreter des Fiihrers der Eiserne Garde, Codreanu")[1].

Fărâ îndoială, cei care au făcut această notă au comis o eroare. Nae lonescu a fost un sincer şi mare prieten „din vremuri grele" al Mişcării Legionare. Dar niciodată n-a deţinut calitatea ce i se atribuie în nota amintită. Mai mult: el proiecta noţiunea de legionar într-o lumină atât de pură, încât nu se considera vrednic de a fi chiar un simplu legionar. Ca unul care trecuse prin „lumea veche", unde păstra încă multe legături, el se considera ca un om „pătat" şi mărturisea, în gura mare, acest lucru, tocmai spre apălmui, cu pilda lui, atâţia arivişti care dădeau din coate spre a-şi face loc în primele rânduri, în loc să se ţină „pe linia a doua", cum recomanda Căpitanul.

Reversul simpatiilor atrase de Nae lonescu pentru apropierea de Mişcare era ura camarilo-politicianistă şi

1. Vezi: Document 1988/441055-056 reprodus în original în „Orientări pentru legionari", nr. 12 din septembrie 1958.

pizma anumitor „prieteni ai legionarilor". Voi releva un caz din categoria „prietenilor", fiindcă mi se pare mai semnificativ în legătură cu poziţia lui Nae lonescu, raportată si la situaţia actuală.

îmi amintesc cu tristeţe de o răbufnire ranchiunoasă a lui Nichifor Crainic împotriva lui Nae lonescu, pe când ne găseam închişi la Jilava (ianuarie 1934) după cazul Duca. într-o noapte, fiind de planton amândoi în încăperea subterană din reduitul central, denumită eufemistic „dormitorul doi", unde am fost îngrămădiţi toţi cei care făceam parte din primul lot de arestaţi, a venit vorba de Nae lonescu, despre care s-a aflat că fusese arestat Cum a auzit pomenindu-se de acest nume, faţa buhăită, de culoare pământie, a lui Crainic parcă a început să devină verzuie. A spus cu o acreală de pizmă coclita:, Acest om este un impostor! Toate ideile în legătură cu ortodoxia şi problema naţională cu care se împăunează, le-a luat de la mine. Acum, când îl văd că dă târcoale legionarilor, îmi produce scârbă. Este un tip periculos. Eu nu voi putea sta alături de el. Voi spune aceasta şi lui Corneliu".

Am rămas uluit şi îndurerat. Nu bănuiam atâta ranchiună. M-am mărginit să spun: „Dacă a fost închis pentru cauza legionară, închisoarea va constitui o încercare şi păcatele despre care se spune că le are se vor purifica prin suferinţă". Apoi am schimbat vorba.

De „furarea ideilor lui Crainic" de către Nae lonescu nici nu putea fi vorba. Un om ca acesta, al cărui creier în permanentă efervescenţă scânteia risipind „idei originale" în toate ocaziile, nu avea nevoie să recurgă la limitatul bagaj de idei greoaie ale lui Crainic.

Şi apoi chestiunea „ideilor originale" este foarte discutabilă: extrem de puţine sunt, în istoria culturii, ideile cu adevărat original. In mod obişnuit, originalitatea con-

stă mai mult în felul nou sau specific de prezentare a unor idei vechi.

în cazul nostru, însă, problema se simplifică şi mai mult, dat fiind stilul de gândire şi exprimare diametral opus al acestor doi rivali culturali. între ei» deosebirea nu era numai de metodă, dar şi de structură. Pentru Nae lonesou, Nichifor Crainic trebuie să fi avut şi el „incapacitatea de a se împăca - fie şi numai teoretic - cu metoda sa de cercetare a întâmplărilor" (Op. cit, pag. 9). Şi viceversa.

De altfel, această diferenţă se putea observa uşor atât în conferinţele publice sau prelegerile universitare, cât şi în scrisul lor cotidian de la „Calendarul" şi „Cuvântul". „Articolele d-îui Crainic - scrie Căpitanul - erau adevărate lovituri de tun care făceau ravagii în lumea antiromânească" („Pentru legionari", pag. 411). Ele erau impecabile ca formă, dar se simţea truda grea cu care erau elaborate, pe canavaua unui număr restrâns de idei, devenite monotone prin repetiţia lor. Erau gustate, dar şi greu digerate.

Dimpotrivă: varietatea şi efervescenţă ideilor lui Nae lonescu valorificate printr-o dialectică îndrăcită şi unică în felul ei, conferă acestor idei un farmec deosebit. Prospeţimea de gândire le făcea să fie căutate ca „pâinea caldă". Şi acest fapt făcea să dospească nesecata pizmă a lui Nichifor Crainic.

Dar diferenţa nu se mărgineşte numai la acest aspect. Apropierea lor de Mişcare Legionară s-a făcut - cum s-a putut vedea cu trecerea timpului - din mobiluri deosebite, în caracteristica lui înfumurare, Crainic manifesta pretenţia de a fi „doctrinarul", dacă nu chiar „mentorul" Mişcării Legionare. Era o dovadă că el n-a înţeles nimic din fenomenul legionar.

De pe o poziţie diametral opusă porneşte Nae lonescu. Cu luciditatea şi onestitatea lui în gândire, el mărturi-

seşte, chiar cu umilinţă, că s-a apropiat de Mişcarea Legionară spre a cunoaşte şi a trăi acest fenomen spiritual şi politic românesc, unic prin originalitatea lui. Felul pătrunzător cum Căpitanul intuia esenţa lucrurilor şi rezolva prolemeîe cele mai complicate, îi stârnea uimire şi admiraţie. Cât priveşte doctrina legionară, Nae lonescu a precizat, cu marea lui autoritate, că ea „se creează prin fapta de fiecare zi a Legiunii, aşa cum se desprinde ea din hotărârea celui aşezat de Dumnezeu in locul în care se porunceşte"[1].

Gradul de sinceritate al acestor apropieri de Mişcarea Legionară s-a verificat urmărind traiectoria evoluţiei lor ulterioare. Lipsit de credinţă sinceră şi tărie de caracter, Crainic a alunecat repede în rândurile adversarilor Mişcării.

Scrie Căpitanul aceste rânduri pline de amărăciune şi dezgust:

„Mulţumesc lui Dumnezeu că mă pedepseşte pentru păcatul'meu punând, în aceste vremuri grele pentru noi, pe acest om, căruia eu i-am acordat prietenia mea şi prietenia vitejiei şi gloriei voastre, ca să mă insulte astăzi şi să mă lovească în ceasul greu de acum, cu ciocanul în moalele capului, alături de grupa iudeo-cuzisto-liberalo-masonă, în care toţi vrăjmaşii naţiei româneşti şi-au pus ultima lor speranţă" (Circ. pag. 47).

Cu totul alta a fost traiectoria evoluţiei lui Nae lonescu: a stat în lagăre, în închisori, nu cu aer de om deprimat sau intrat în panică, aşa cum am avut prilejul să constat la Crainic, ci cu seninătatea pe care o poate da numai o mare credinţa. *Trăia intens fenomenul legionar şi,* prin exemplul lui, răspândea încredere, chiar când situaţia apărea disperata. Erau momente când, după concepţia lui profund creştină, „durerea însăşi poate deveni izvor de nesfârşită bucurie, dacă ea îndeplineşte un rost şi îşi capătă un sens în încordarea noastră înspre mântuire".

Aceasta idee, transformată în atitudine în vremuri grele, Nae lonescu n-a luat-o de la Nichifor Crainic, fiindcă acesta n-a avut-o. Iar în cazul că a avut-o, s-a codit să o trăiască.

De aceea, la un pătrar de veac de la asasinarea Căpitanului, când acelaşi nenorocit de Crainic preamăreşte „concepţia pocită a bolşevismului" - cum o denumea el altădată - şi denigrează „concepţia integrală a spiritualismului", împroscând cu „bale de venin" memoria Căpitanului şi a tuturor Martirilor noştri, am găsit necesar să reproducem aici gândurile *filosoMui-martlân* legătură cu fenomenul legionar, exprimate acum 25 de ani, în vremuri de cumplită prigoană.

Este un semn de omagiu şi pentru memoria lui.

Constantin PAPANACE

NAE IONESCU

FENOMENUL LEGIONAR

Patru conferinţe

CONFERINŢA I

România legionară nu este un fept simplu, d complex

Adică viziunea legionară a realităţii este o foimula care cuprinde întreaga manifestare de viaţă, aşa cum se încadrează ea în istorie. România legionară va fi o formă de viaţa politică, economică, spirituală, alta decât cea de astăzi. Punctul de plecare este istoria, Tot ce se întâmplă, se întâmplă în **timp** şi spaţiu, adică în istorie; teologii spun în veac. întâmplările curg în istorie, adică istoria însăşi curge, fiindcă istoria trăieşte sub o coordonată, anume a timpului, care este o continuă curgere. Filosofii istoriei cred că istoria curge încotrova, că are o direcţie, un sens. Nu e de crezut că ea are un sens, după cum nici viaţa nu curge încotrova, ci duce la sfârşit, la moarte, început şi sfârşit

Istoria nu se înşiră evolutiv (evoluţia este o idee necreştină, nu anticreştină, introdusă în gândirea noastră în secolul al XJX-îea). Ea a căutat să găsească un sens vieţii plecând de la un om, nu de la Dumnezeu. Istoria este o realitate necesară, dar şi schimbătoare, deoarece şi faptele care o constituie se schimbă. Asta înseamnă că tot ce se întâmplă în istorie, adică în timp şi spaţiu, este relativ. Atunci şi întâmplările sunt relative, în înţelesul că nu reprezintă un sens în sine, nu se produc după o lege anumită. Mentalitatea creştină este o mentalitate realistă,

întrucât ea primeşte tot ceea ce este dat în chip normal. Lumea adică este aşa cum este ea în chip normal, nu cum vrem noi să fie. Exista deci un criteriu de apreciere, de măsură a faptelor, chiar în această relativitate a istoriei: *normalitatea.*

De pildă, un grăunte de grâu pus în pământ dă un fir de grâu, asta este normalul, nu un pui de găină, anormal. Anormalitatea înseamnă dezechilibru în aşezarea firească a lucrurilor. Cum se stabileşte normalitatea şi anormalitatea? Normal înseamnă ceea ce este mai ales (frecvenţa). Tipul românului este între blonzi şi bruni (şateni), acesta este normal. Normalitatea este şi ea aproximativă. Conceptele cu care măsurăm normalitatea sunt instrumente aproximative. Ca să putem spune că un fapt este normal sau anormal trebuie, întâi, să fie ca fapt. Faptele istorice se grupează într-un anumit loc şi timp - au un fel de aer comun, un fel de familie. Sunt mai multe fapte însă, şi asta dă caracterul colectiv. Faptele se schimbă în raport cu timpul şi aici stă relativitatea. Bunăoară, există şi forma absolutistă de conducere a faptelor, dar şi una democratică. Din faptul că există mai multe forme de conducere lumea crede că poate să aleagă; *fals,* pentru că formele acestea nu există în sine, ele fiind în funcţie de un anumit timp, de anumite condiţii istarice. Aici este relativitatea. Exemplu: să umbli în chiloţi trebuie să fie vară, căci dacă este iarnă, lumea te crede nebun; aşa şi cu forma de conducere.

Când lumea este condusă de principii democratice e nebun cel care este absolutist (adică umblă iarna cu chiloţi) .Formele de viaţă sunt legate de un anumit timp şi loc. în momentul, de exemplu, în care masele participă activ la viaţa politică, după placul meu, adică eu nu pot alege formele politice. Regele îşi dă seama că ţara vrea un principiu autoritar. Altul era însă principiul autoritar

pe vremea lui Carol cel Mare, altul este astăzi. Principiul autoritar al Regelui nostru este cel al lui Carol cel Mare. Şi anume principiul autoritar de astăzi este altul. Astăzi participă maseLe, aderă, nu deleagă, ca în sistemul democraţiei. Exemplu: un alegător, întrebat pe cine votează, răspunde; Nu interesează pe cine, ci ce spune acela pe care-1 aleg.

Fiecare moment istoric îsi are forma lui de viata, iar oamenii sunt legaţi de ea. Istoria este relativă faţă de timp, dar nu şi faţă de oamenii care trăiesc într-un moment. Fiecare moment istoric reprezintă o formă istorică, obligatorie pentru oamenii care participă la ea.

în ce consta o formă istorică?

Renaşterea, clasicismul sunt nume ce caracterizează forme istorice; o formă istorică cuprinde toată viaţa omenească ce are diferite aspecte, elemente constitutive: feudal. Renaşterea, lumea greacă, romană... Toate acestea la un loc constituie istoria la un moment dat, dar toate aceste aspecte au între ele o diferenţă particulară. Intre toate există, în chip normal, o legătură. De exemplu: nu pot fi ortodox dacă sunt capitalist, idealist sau nominalist în filosofie, individualist în etică, democrat în politică. Dacă sunt protestant nu pot fi decât aşa. Există, deci, o corelaţie între elementele constitutive, într-un moment dat. Această corelaţie dă diagrama, profilul formei istorice. Deci, o formă istorică este o unitate organică, pentru că diferitele părţi nu sunt puse la întâmplare, ci sunt legate într-un fel.

Se poate identifica o epocă istorică pornind de la un element constitutiv, adică totul prin parte, cu o condiţie însă: epoca istorică să fie bine definită, să fie ajunsă la

normalitate. Formele istorice sunt succesive: se nasc şi mor. Intre început şi sfârşit există un moment optim. Ne trebuie o anumită înaintare în timp ca să putem identifica forma istorică din care facem parte.

Dar se mai întâmplă ceva: o epocă ce moare este coexistentă cu una care începe. Cum putem identifica epoca ce moare şi cea care începe? Aprecierea elementelor definitorii este o chestiune de artă personală. Există şi elemente obiective.

17 mai 1938

CONFERINŢA A II-A

Faptele istorice

Faptele istorice se înşiră în timp, se grupează în anumite unităţi, înlăuntrul cărora diferite elemente constitutive stau într-o strânsă corelaţie. Pentru fiecare element constitutiv şi fiecare individ care face parte dintr-o formă istorică, aceasta este obligatorie, nu exista cauzalitate şi sens în istorie. Există forme istorice pure şi impure. Cele pure se nasc acolo unde condiţiunile istorice se suprapun cu cele geografice. O formă istorică apare, de obicei, în locul cel mai potrivit Dar nu trăieşte numai acolo, ci are tendinţa de a lua în stăpânire şi alte locuri ce nu îi sunt proprii. De pildă: forma de viaţă a Greciei vechi a luat în stăpânire şi alte domenii, ca Italia, Asia Mică, gurile Dunării etc. Aici a găsit alte condiţiuni, alte posibilităţi de valorificare a existenţei.

Nominalismul este o şcoală filosofică ce pune cuvintele sau numele la baza concepţiei noastre despre lume. Aceste concepţii înlocuiesc realitatea. Pentru noţiunile: a intra, a ieşi, a coborî, a urca, după cum se vede, românul are termeni deosebiţi, pe când neamţul zice: untergehen, auf etc. îsfominalismul stă la baza culturii noastre de la Renaştere până astăzi. Aceasta este o epocă ştiinţifică, tehnică, cu aplicaţii etc. Nominalismul s-a născut în Anglia, şi anume la franciscani, şi numai acolo se putea

naşte, întrucât exista o tendinţă de abstractizare. Apoi, a început să cunoască şi alte domenii, cu el s-a altoit pe un alt material ce nu era propriu. Aşa s-a întâmplat cu liberalismul şi democraţia la noi. Democraţia este o formă istorică. Ea în sine nu este nici bună, nici rea. Trebuie să ţinem seama întâi unde a apărut. N-a prins la noi. Faptul că s-a născut în sud-vestul Europei şi de acolo s-a întins în alta parte dovedeşte că sunt forme viabile. Putem însă noi sa oferim elementele, condiţiunile în care să rodească? Nu, căci nu avem conditiuni. Democraţia a fost bună acolo, însă nu la noi. Nu tot ce este bun la ei este bun şi la noi. în Anglia, de pildă, de la 10 până la 3 P.M., negustorii din Londra umblau cu joben, pe când la noi ar da naştere la ridicol.

Ce presupune liberalismul?

O mentalitate individualistă. Formele de viaţă reduse la individ. Unde s-a născut individualismul, s-a născut şi protestantismul, care este o formă individualistă de trăire a lui Dumnezeu. Proprietatea, în Apus, era individuală, în Apus era formula: *jus utendi, fruendi etabutendi.* La noi nu este aşa. De pildă, proprietatea rurală.

Iar acum câţiva ani ziarele au scris despre numărul membrilor familiei. Aceasta înseamnă că la noi proprietatea nu este un bun individual, ci familial, legat de forţa de lucru a familiei. Raportul dintre bun şi proprietar este altul la noi, ţăranul nu este proprietarul terenului în sensul formulei romane, ci este slujitorul pământului. Nu există concepţie individualistă în România. în 1933, când era criza, ţăranul cumpăra teren agricol ca şi când criza n-ar fi existat. La noi liberalismul nu găsea materialul necesar. Aşa se explică de ce statul nostru este rău. Pentru

ţăran, statul a fost simţit ca un vrăjmaş, pentru că lua, fără scrupule, impozite multe şi, în schimb, nu da nimic. De exemplu, statul liberal are justiţie. La baza ei stă o idee de drept, care este o idee abstractă. La noi, însă, oamenii nu ţineau seama de justiţie, ci de dreptate. Exemplu: Ivaşcu din Tătara, deşi nu era de nimeni numit judecător, totuşi împărţea dreptate ţăranilor.

Iar acum câţiva ani ziarele au scris despre un popă din judeţul Tulcea care a fost arestat fiindcă împărţea dreptate. De ce se duceau ţăranii la aceştia. Fiindcă aceştia reprezentau un prestigiu şi o conştiinţa. Dreptatea este un element psihologie şi nu abstract. Şi ţăranul trebuie să aibă încredere în dreptate. La noi, în loc de dreptate este legea, care este un aparat străin, adăugat pe deasupra. De aceea, ţăranul consideră legea ca ceva duşman. Exemplu cu logofătul care a spus că el a avut dreptate, dar paragraful i-a mâncat capul.

Rin urmare, statul liberal la noi trebuia să lucreze în conditiuni extrem de grele. A fost obligat să împrumute. Critica statului liberal, făcută de junimişti, că nu trebuie să-1 acceptăm, este o copilărie, căci chiar junimiştii au fost obligaţi să împrumute elemente liberale. Exemplu: Legea minerilor, a lui Carp, a meseriilor, a lui Neniţescu, care erau conservatori. De ce? Fiindcă erau obligaţi de necesităţile timpului. Toată lumea era liberală, căci, toţi fiind capitalişti, şi noi trebuia să fim la fel. Altfel deveneam colonie. Am intrat în formula liberală (1829); Ţările Române au intrat în aria internaţională, deci au împrumutat formula liberală, prin englezii care lucrau prin levantini (negustorii din Constantinopol).

Apoi, vin germanii, care înlocuiesc pe levantini prin jidani. Că noi n-am înflorit sub această formulă este o altă chestie. Nu ne putem izola însă. Chiar Germania nu se putea sustrage, deşi avea o cultură mai bine definită, mai

bine exprimata decât a noastră. A existat, înainte de război, o Germanie capitalistă şi liberală. O formă istorică, deci, se poate întinde şi în ţările unde nu găseşte condiţiunîle proprii, dând naştere la forme hibride, improprii, impure. Aşa a fost cu liberalismul în sud-estul Europei, deşi a fost bun în Apus. O formă istorică întrebuinţează elemente ce îi sunt proprii, atât la ea acasă, cât şi în ţările unde se întinde. Forma liberală, protestantă, capitalistă, individualistă, convine şi spiritului iudaic. Aşa se explică creşterea iudaismului în secolul al XEX-lea, prin capitalismul bancar. Capitalismul bancar înseamnă posibilitatea de a măsura orice bun prin ban. Banul este caracteristica economiei capitaliste, care nu consideră bunul în el însuşi, ci în valoarea lui de schimb. Un român zice: Am cinci pogoane; jidanul zice: Am două milioane. Jidanii au trăit pretutindeni în forme de viaţă care erau ale lor. Ei se năşteau în forme istorice în care noi trebuia să ne acomodăm. Aici stă succesul lor în secolul al XK-lea!

Formele istorice se succed fără să se cauzeze. Locul unde apar şi chipul cum apar este un mister. Nu ştim ce se va întâmpla după o formă istorică. Adoptăm o atitudine de aşteptare. O formă istorică este o unitate organică. Ca şi la organism, intervin cazuri de boală ce se numesc crize. Crizele, care sunt trecătoare şi mortale, prin ce se deosebesc? Criză înseamnă schimbarea raporturilor dintre elementele constitutive. Avem o epocă ce este protestantă. Dacă este protestantă trebuie să fie capitalistă în economie, democratică în politică, individualistă în etică (democratică, parlamentară), raţionalistă şi idealistă în filosofie etc.

La un moment dat, apare în această lume un filosof care, în loc să fie raţionalist şi idealist este realist şi mistic. El face oarecare vâlvă, adepţi, şcoală. Concepţia lui nu se încadrează în chip organic în

realitatea istorică pe care

o reprezintă. Dacă el şi şcoala dispar după câţiva ani, criza a fost trecătoare. Dacă el câştigă aderenţi în diferite sectoare ale vieţii şi dacă există tendinţe de corelaţie, înseamnă că avem de-a face cu o nouă formă istorică. De pildă: apare un curent antidemocratic în politică şi un principiu de economie dirijată în economie, avem o criză totală (mortală). Acestea sunt elementele obiective, după care putem cunoaşte forma istorică.

Pe la 1870 apare în Franţa impresionismul în pictură. Tot aici se încadrează şi literatura rusească. De ce? Pentru că a găsit teren. Atât impresionsimul francez, cât şi romanul rus reprezintă disocierea. Lucrurile acestea sunt foarte simple. In România lumea nu le înţelege. Până în 1933 noi puneam criza pe seama războiului; aşa se explică aducerea partidului liberal la guvern. Criza era mai gravă însă. începutul se făcuse înainte de război, iar după război s-a agravat.

19 mai 1938

CONFERINŢA A III-A

Profilul istoric al epocii

Să încercăm să stabilim profilul istoric al epocii în care ne aflăm. Plecând de la afirmaţia că orice moment istoric, privind o unitate organică, se poate defini printr-un singur element constitutiv, înseamnă că vom putea înfăţişa profilul întregului moment istoric de azi. Epoca începută cu Renaşterea, din punct de vedere al metodei de cercetare ştiinţifică, stă sub semnul metodei experimentale. Adică eu studiez un fapt singur şi din aceasta pot formula o lege generală. Exemplu: a căzut un măr, Newton a scos o lege, gravitaţia universală. Legea aceasta este valabilă pentru toate corpurile care cad. Deci, pleci de la un singur fapt şi formulezi o lege valabilă pentru o serie de fapte. Cu o condiţie însă: faptul după care stabilesc o lege universală trebuie să fie caracteristic. Eu văd un grup de oameni pe care îi măsor. Găsesc 1,65; 1,75; 1,82 metri. Constat că înălţimea variază. Nu pot spune că toţi oamenii variază între 1,65-1,82 m. Văd mai mulţi cocoşi cu mai multe culori. Nu pot spune că toţi cocoşii au mai multe culori. Pot fi şi de o singură culoare. Deci, cu căderea mărului am stabilit o lege valabilă pentru enorm de multe fapte, deşi a fost un singur fapt şi, deci, în celelalte cazuri, plecând de la mai multe fapte, nu pot stabili o lege. Alt exemplu: toate lebedele erau soco-

tite albe, astfel că expresia lebădă albă era un pleonasm. Totuşi, s-au găsit lebede negre. Explicaţia: sunt fapte caracteristice sau esenţiale, sau fapte necaracteristice, adică neesenţiale. Dintr-un fapt caracteristic se poate scoate o lege, pe când dintr-umil necaracteristic nu. Ce vrem să dovedim cu aceasta?

Metoda experimentală lucrează cu fapte caracteristice reprezentative. Este acelaşi lucru cu preocuparea etică de pe vremea aceea, care *căuta omul* caracteristic, care crea legea, adică istoria. De pe la sfârşitul secolului al XK-lea nu se mai lucrează cu metoda experimentală, ci cu cea statistica. Există o teorie ce vrea să explice ce este un,gaz. Se spune că înlăuntrul unei molecule de gaz sunt particule ce se mişcă pe linii arbitrare, fără regulă, anarhice. Toate aceste mişcări considerate în media lor dau molecula.

Alt exemplu: avem într-un vas bile mici de aceeaşi formă, unele albe, altele negre. Băgăm întâi pe cele negre, apoi pe cele albe şi le amestecăm. Nu ştim cum şi pe unde umblă ele, dar, după ce le amestecăm mult, vedem că cele albe se amestecă în chip egal cu cele negre. Deci, la urmă s-a stabilit un fel de echilibru. Teoretic, se poate spune că există posibilitatea ca mişcând bilele albe să se separe de cele negre. Ce face bila, pe unde umblă, nu interesează. Fapt este că se amestecă.

Alt exemplu: aruncăm un ban cu cap şi efigie (pajură). Cade o dată capul, altă dată pajura. Cu cât aruncăm de mai multe ori, diferenţa dintre numărul de căderi cu cap şi pajură este din ce în mai mică. Şi, continuând mereu, diferenţa dintre cap şi pajură va scădea până la nulitate. Cândva cădea cap şi pajură nu ştim, dar cert este că diferenţa va fi mică. Acestea sunt întâmplări caracteristice, ce nu se mai leagă de un singur fapt, ci de o sumă de fapte la fel. Suma de fapte la fel se numeşte în ştiinţă *colectiv.*

Sunt fapte ce se leagă nu de întâmplări individuale, ci de colectiv, adică suma de fapte la fel. De exemplu: fiecare bilă îşi urmează drumul ei pe care nu-1 ştim, dar ştim şi ne interesează că la sfârşit totul ia un aspect cenuşiu, care nu este o calitate a fiecăreia, adică în parte, ci a tuturor la un loc. într-un oraş, în care se ţine o statistică a sinuciderilor, pot stabili câte sinucideri vor fi în anul Viitor. Cum se explică aceasta, căci sinuciderea este un act de voinţă individuală! Sinuciderea este un element individual al colectivului ce se cheamă Bucureşti. Acelaşi lucru îl pot stabili cu naşterile, căsătoriile etc, care sunt funcţiuni ale colectivului Bucureşti.

Colectivul acesta Bucureşti este o fiinţă de sine stătătoare, nu numai în număr de oameni. Acţiunea noastră individuală nu este relevantă în colectivul din care fac parte eu. Eu vreau să mă căsătoresc, de pildă. Mai târziu mă răzgândesc. Se găseşte altul însă în locul meu care se căsătoreşte, aşa că fapta mea nu este relevantă. Faptele acestea se studiază prin statistică. Ea se aplică nu numai în politică, ci şi în fizică, mecanică, matematică etc.

Ce este un fapt fizic? în genere, orice fapt este posibil de a fi măsurat Ce înseamnă o măsură? Iau o lungime pe care o stabilesc ca unitate de măsură şi văd de câte ori se cuprinde în obiectul pe care-1 am de măsurat. Dacă masori de mai multe ori, rezultatul diferă.

în fizică, teoretic şi practic vorbind, măsurătoarea este valoarea medie a unui număr infinit de măsurări.

Deosebirea Intre metoda statistica şi cea experimentala

Metoda experimentală ia un fapt reprezentativ şi acesta impune legea. în metoda statistică o colectivitate impune legea individului. Lucrul acesta îl ştia şi Platon, care

spunea că un lucru din lumea sensibilă nu există decât în măsura în care participă la Idee, care era, după el, o existenţa cu adevărat reală, pe când obiectele, faptele pe care le trăim noi erau de mai puţină realitate. In măsura în care lucrul sau fapta participă la o Idee, în aceeaşi măsură lucrul sau fapta aceea există.

Un colectiv are o lege a lui. Iudeii se mişcă după legea lor. Individul va avea contururi mai precise numai atunci când se va comporta după legea colectivului din care face parte. Exemplu: se zice că Zaharia este român. Când este român? Adică atunci când se aseamănă foarte mult cu ceea ce noi numim român. Românul este tipul de om care se găseşte în colectivul român. Individul se defineşte astăzi în funcţie de colectivul din care face parte. Aceasta este deosebirea între Renaştere şi vremea noas-tră.

Să vedem dacă aceasta schimbare ce se întâmplă în domeniul metodei este aplicabilă şi în alte domenii. Ce se întâmpla în Renaştere când guverna metoda experimentală în domeniul religiei; de pildă, în acelaşi timp cu Renaşterea apare Reforma. Ce este ea? Reforma se sprijină pe afirmaţia că Biblia şi raţiunea omenească sunt suficiente pentru a da omului adevărul în materie de creştinism. Ea renunţă la forma istorică religioasă de la Hris-tos şi până atunci. Reforma este întoarcerea la origine, la izvor. întoarcerea aceasta trebuie valorificată după raţiunea omenească, adică nu numai după Biblie. Cele ce se întâmplă în viaţa religioasă se întâmplă în toate reformele. Reforma nu atinge nici ţările ortodoxe, nici cele catolice, ci numai pe cele protestante. în ţările ortodoxe şi catolice este o renaştere pentru religie. La protestanţi este o criză religioasă. Anglicanii au venit acum câţiva ani la noi şi au cerut să-i recunoaştem de creştini, adică să intre şi ei în colectivitatea creştină, să recunoaştem că au şi ei o ierarhie preoţească. Dar de ce? Ce-i jenează?

Care e deo sebirea între felul nostru a de a mai crede şi al lor? Ei zic: Cu Biblia şi raţiunea se poate înţelege ce a zis şi a vrut lisus. Noi spunem *nu,* numai Biserica este în stare să ştie ce a vrut şi spus lisus. Biserica trebuie înţeleasă ca întreaga comunitate, toţi credincioşii de la Hristos până azi, uniţi prin iubire în timp şi spaţiu. Este ceea ce Căpitanul înţelege prin *ecumenicitate.*

După cum în ştiinţă metoda experimentală dictează, tot aşa şi în religie se recunoaşte că adevărul religios este numai adevărul colectivităţii. (Adică se întâmplă în domeniul metodei ştiinţifice.)

Care este aspectul politic al mentalităţii instituite prin Renaştere?

Individul domină lumea, nu Dumnezeu. Individul este în centrul lumii. (Antropocentrism, nu teocentrism.) Noi, oamenii, ne naştem egali, avem o demnitate, aceleaşi drepturi. Societatea nu este decât creaţia noastră, voinţa noastră. Sa încheiat un fel de contract cu reguli..., adică la baza societăţii stă individul. Am încheiat un contract şi dispunem de ceea ce se întâmplă. Prin ce? Hotărăsc cei mai mulţi. La baza înţelegerii lumii stă voinţa individuală şi nu voinţa naţiunii în sens de colectivitate, entitate, sinteză, sumă. Democraţia a vorbit de popor în înţeles de majoritate de voturi, ceea ce nu înseamnă voinţa naţiunii.

Azi au apărut în lume forme politice noi: fascism, hit-lerism, legionarism. Atât fascismul, cât şi, mai ales, hitle-rismul se sprijină numai pe naţiune, naţiunea luată nu în sens democratic, pentru că fascismul şi hitlerismul nu au nevoie de voturi. Voturile de acolo, chiar şi atunci când se recurge la vot, nu sunt voturi individuale. Acolo poporul este considerat ca unitate, iar oamenii care stau în

capul statului (în fruntea poporului) sunt consideraţi ca emanatiuni ale poporului, sunt ca naţiunea. Hotărârea lor este prezentata a fi hotărârea întregului popor. De aceea, se zice totalitar, căci individul e complet topit în colectivitate. Se aleg şi acolo de mai multe ori prin vot, dar votul are mai multe funcţiuni. Se rupe, într-un saţ un pod. Se adună oamenii şi satul alege pe cei ce trebuie sări repare. Alegerea este bună. Dacă însă ne-ar duce pe noi de aici în satul respectiv şi ne-ar întreba pe cine să alegem să-1 repare, n-am şti. Alegerea este valabilă când votezi în cunoştinţă de cauză. Asta înseamnă că lucrurile despre care am cunoştinţă de cauză le trăiesc prin experienţa mea, le cunosc prin mintea mea. In logică, asta se cheamă concret şi abstract. Statul este concret pentru noi, pentru ţărani este abstract Funcţionează şi în statul totalitar alegerea, dar cu alte rosturi decât în democraţie. In statul totalitar se face numai pe baza concretului. De aceea există la ei autonomia comunală. Deci, în politica actuală hotărăşte colectivitatea care este o fiinţă cu legile ei, individul supunându-se şi împlinindu-i legile. In viaţa economică, din epoca Renaşterii şi până la războiul mondial, a dominat liberalismul sau capitalismul, adică priceperea individului, munca şi lupta lui. Dar azi? In toate statele apare principiul economiei dirijate. Statul se amestecă, nu dă voie individului să facă ce vrea. Statul este reprezentant al intereselor colectivităţii, hotărând activitatea individului. Aşadar, peste tot domină colectivitatea. Totul este răsturnat în locul individului avem naţiunea. Interesul individual (particular) trece după cel colectiv. Individul trebuie să se încadreze în legile colectivităţii, căci altfel avem o stare anormală, dezechilibrată, de boală în colectivitate.

21 mai 1938

CONFERINŢA AIV-A

Trădarea

1) Trădarea este ruperea din comunitate. Un individ se defineşte prin colectivitate, comunitate. Nu exista adevăr individual absolut decât unul: adevărul comunităţii (de destin, de dragoste etc). A te rupe din comunitate înseamnă a nu mai vorbi, simţi, gândi, lucra ca ea, adică a nu mai recunoaşte singurul adevăr absolut, firesc, ca şi ereticii. Deci, o anormalitate.

2) Nu interesează cauzele, intenţiile trădării, nici chiar pedeapsa ei, căci fapta se defineşte prin ea însăşi. Nu spun eu sau altul, nu impun eu sau altul o atitudine faţă de trădători, ci faptul în sine mă obligă sa rup relaţiile cu un individ care nu mai există. A lua contact cu el înseamnă a trăda cauza ta. Trădarea admite numai judecăţi de existenţă (constatare), nu de valoare.

3) Trădare şi convertire. Convertitul pleacă dintr-o comunitate trecând în alta, pe când trădătorul rămâne izolat, suspendat Mai mulţi trădători nu pot forma o comunitate, căci la temelia comunităţii lor nu stă ceva pozitiv, ci o negaţie.

Naţiunea

Secolul al XDC-lea este cunoscut ca secolul naţionalismului, al statului naţional. Naţiunea se bazează pe ideea de stat şi de cetăţean, pentru că statul nu este o realitate organică, ci e alcătuit din indivizi care locuiesc un anumit ţinut, iară a avea aceeaşi origine, aceleaşi drepturi stabilite de legi pe care le conferă statul.

De exemplu: Constituţia de la 1923 consideră statul ca o existenţă juridică. Toţi locuitorii care alcătuiesc statul român sunt români. Deşi nu sunt toţi de origine românească, statul le conferă, totuşi, anumite drepturi cuprinse în anumite legi. Constituţia era, deci, o lege juridică, nu organică.

Secolul al XX-lea dă o altă interpretare naţiunii şi naţionalismului. Naţionalismul are un suport organic: poporul. *Ce este poporal?* Orice naţiune este conturată numai relativ (teoria cunoaşterii), tot aşa şi cu poporul. Poporul este o realitate organică: trăieşte, creşte, moare. Poporul este ca şi un câine care ştie, vede, cunoaşte, dar n-are conştiinţă de sine. Câinele e subiect faţă de lumea înconjurătoare, pe când omul este şi subiect şi obiect, adică are şi ştiinţă şi conştiinţă. între om şi câine, deşi sunt două realităţi organice, există totuşi şl această deosebire fundamentală.

Când un popor capătă conştiinţă de sine, încetează de a mai fi un popor şi devine naţiune, adică o realitate spirituală, cu conştiinţă de sine necunoscută. în trecut. O naţiune, ca o colectivitate organică şi spirituală, are anumite legi fireşti. Acestea trebuie realizate în formă optimă, căci nu se putea cădea la tranzacţie în realizarea lor. Aceasta realizare a lor în formă optimă se cheamă ideal. O naţie trăieşte în timp şi spaţiu, în istorie, în veac. Cel mai mare cerc colectiv din care face parte omul este naţiunea. Omul trăieşte în mai multe colectivităţi: familia,

biserica, meseria etc. Biserica şi naţiunea la noi, ortodocşii, se suprapun. Pentru individ, deci, adică în istorie, naţiunea este un absolut.

Naţiunea având legi fireşti, acestea se impun aşa cum sunt ele, după state, nu cum vrem noi. Adevărul în privinţa acestor legi nu e la noi, indivizii, ci în consemnul colectiv, în ceea ce gândeşte naţia. De exemplu: unirea tuturor românilor era o lege firească, nu o dorinţă a oamenilor (motiv politic). Dumnezeu a făcut neamuri, toate cu o singură datorie, de a realiza legea firească pe care Dumnezeu a pus-o în ele. Rida talanţilor, căci astfel realizează pe Dumnezeu, în istorie, în veacul de acum, nu în cel viitor, când va fi o turmă şi un păstor, realizând legea firească pusă de Dumnezeu, ca orice existenţa lăsată de Dumnezeu. Deci, o naţiune trebuie să se realizeze în legile sale fireşti.

Fiecare naţiune reprezintă un fel *ireductibil de* exis-*tenţâ.* De exemplu: trecerea de la un popor la altul este încă posibilă, *dar de la o naţie la alta este imposibili* O naţie poate să moară, dar nu se poate scMmba.

Caracterul naţiunii: *ofensiv* şi *imperialist* prin exce- » lentă, adică un organism care nu poate trăi decât în expansiune, viaţă, dinamism. S-ar putea obiecta: Care este poziţia faţă de alte neamuri? Ireductibilitatea naţiei.

a)Nu mă interesează pe mine, naţiune vie în ofensivă,
ci pe ele. Să se aranjeze ele, cum pot, cu mine.

b) Noi trăim în istorie unde este păcat, veşnică luptă,
unde trebuie să ne cucerim dreptul la existenţă prin vred
nicia noastră. (Dacă nu există dreptul de existenţă, am fi
în acest caz îngeri, şi nu sub păcat şi în istorie!)

Aici este adevărata înţelegere a lumii în istorie. A pune altfel problema este o dobitocie, cei ce o susţin sunt sau proşti, sau imbecili. Prin urmare, cel care vrea să-1

realizeze pe Dumnezeu nu o va face decât cucerind în afară,

strângând de gât pe altul, deci naţiunea este dinamică, este viaţa ofensivă şi imperialista. Nu există, altfel spus, cuminţenie şi defensivă în naţionalism, căci neamurile care se pun pe o astfel de temă, poziţie, cad în robie. Un exemplu: orice formulă de viaţă culturală, politica etc. se naşte în chip organic într-un anumit loc, dar ea tinde în chip firesc să ia în stăpânire locuri şi naţii care nu-i sunt proprii.

Concluzia logică

Orice formulă de viaţă a unei naţiuni vii, în expansiune, are clientelă (tributuri), în mod fatal. Naţiile clientelă sunt astfel forme hibride. Exemplu: cultura hibridă veche care s-a răspândit în Asia, Africa, Italia (de sud), malurile Mării Negre.

Deci, imperialismul unei naţii este justificat întrucât realizează o formulă de cultură nouă, o formulă nouă spirituală. Altfel zis, imperialismul este justificat în măsura în care voieşte să realizeze pe Dumnezeu, adică să reprezinte o nouă formulă spirituală de viaţă, nu să realizeze pe Diavol: mongoli, ruşi, turci, austro-ungari, evrei, căci idealul tuturor celorlalte popoare fiind contrar nouă este contrar Dumnezeului nostru.

Rezumând până aici cele trei consecinţe, prin naţionalismul secolului al XX-lea se înţelege potenţarea existenţei în realităţi organice devenite prin conştiinţă de sine realităţi naţionale care, în absolut, tind la identificarea naţiunii cu Dumnezeu, prin realizarea completă a legilor lor fireşti.

Deci, naţionalismul secolului al XX-lea pleacă de la popor, trece la popor pentru a ajunge la Dumnezeu.

Cuvântul lui Hristos este unul în cer, pe linia perfecţiunii, dar noi, oamenii, care trăim în istorie, îl înţelegem

deosebit, deci relativ, după naţiunea din care facem parte, altfel am fi îngreri. Aşadar, fiecare om trăieşte cuvântul lui Dumnezeu în felul său, conform cu colectivitatea supremă absoluta, în istorie, care este naţiunea.

în lumea răsăriteană, exista un simţ mai dezvoltat al realităţii, fapt care ne deosebeşte de Apus, unde domină simţul generalităţii, al abstractului. Deci aici, în Răsărit, există deja nuanţe în trăirea lui Dumnezeu. Dacă naţia realizează pe Dumnezeu pe pământ, pe mine nu mă interesează decât Dumnezeul pe care-1 trăiesc eu şi nu ungurii, francezii etc. în Napoli aproape fiecare stradă are Madona ei, ceva al străzii; aceasta înseamnă necesitatea localizării, individualizării, naţionalizării lui Dumnezeu.

Deci, eu sunt dator lui Dumnezeu numai în naţia mea. Or, cum naţia este cel mai important cerc colectiv în care trăieşte omul în istorie, eu n-am decât un singur tribut de plătit în viaţă, faţă de Dumnezeu: prin naţie. Dacă Dumnezeu nu este numai Dumnezeul meu, dacă nu este un Dumnezeu singular, ci este şi al ungurilor, francezilor etc, atunci eu n-aş mai fi român, şi n-aş mai putea plăti lui Dumnezeu tributul meu prin naţia mea.

Despre constituţie

Constituţia presupune un regim politic. Regim constituţional: obligaţii reciproce. Doi factori: poporul şi capul statului, între care se stabileşte un raport (pact fundamental). Dacă este pace, viaţa dinlauntrul unui stat este exprimarea de voinţă de ambele părţi şi un acord perfect.

înţelesul acesta este fals, nu-i obligatoriu. Prin constituţia a ceva se înţelege felul în care acel ceva este constituit şi cum funcţionează el firesc. Cuvântul constituţie

exprimă o stare de fapt firească şi se poate aplica acest cuvânt când e vorba de un stat.

Legea poate fi înţeleasă în două feluri:

1)Felul general în care se întâmplă anumite lucruri;

2)Felul general în care trebuie să se întâmple anu
mite lucruri.

Deci, un înţeles de constatare şi altul de normă, regulă a întâmplării. Adică morala şi dreptul, cu legile normative şi ştiinţele naturii, cu legile care constată stările de fapt. Legile-norme sunt existenţe deosebite, sau nu? Dreptul zice că există o autonomie a normei. Morala zice: Există o autonomie a valorilor morale. Dacă există legi-norme ca realităţi independente, atunci şi constituţia poate fi o învoială.

Legea de drept dă constrângere unui conţinut moral. Dar normele juridice nu sunt realităţi autonome, ci concluzii. Deci nu există o ştiinţă a dreptului şi a moralei ca ştiinţă, ci numai ca tehnică, fiindcă o ştiinţă nu se întemeiază pe corolarii, pe concluzii. Deci, existenţa autonomă o au numai legile naturale, nu şi legile normative. Deci, constituţia, în înţeles de pact, este de două feluri: înţeles de existenţă, de voinţă firească şi cum trebuie să fie.

Când creăm cu privire la noi o constituţie facem ceva arbitrar, o formă care să nu se potrivească cu realitatea. Ca o constituţie să fie bună, să fie expresia realităţii, nu pleci nici de la principiu, nici de la norme, ci trebuie să studiezi forma normală a statului.

De exemplu: constituţia corpului omenesc, autonomia şi fiziologia. Deci, constituţia este starea de fapt a unui neam şi nu o învoială între diferite părţi.

Constituţia nu trebuie să fie deci o normă, ci totalitatea formelor fireşti. Azi, mentalitatea juridică trebuie înlocuită cu mentalitatea organică. De la statul juridic până la statul organic este tot atâta distanţă cât este de la Renaştere până

astăzi.

EPILOG

SEMNIFICAŢIA JKRTFEî PROFESORULUI' ' NAEIONESCU

Cuvâait comemorativ de Constantin PAPANACE

.Nota: Am publicat: în acest „Buletin informativ" gândurile profesorului Nae lonescu privitoare *h* multe: probleme care se pun Mişcării legionare. Moartea. IUN prematură, survenită în condiţii nelămurite, a secat acest izvor de adâncă gândire legionară. Dar, totodată, această n soarte le a. sfinţit şi Ie-a dat ţoală 'tăria pentn i konea
Á '|(*HM ară* de acum şi de mai târziu. Mişcarea legionară nu va uitîf niciodată semnificaţia jertfei profesorului Nae lonescu.

Reproduceai" cuvintele comei noratîve rostite cu oca-. zia morţii lui şi la o grea cotitură pentru Mişcarea f egio-nară.

Ne-am strâns laolaltă, să ne reculegeai! câteva clipe pen-teu sufletul profesorului Nae lonescu.

Profesorul nae lonescu a căzut în lupta pe reduta mioarei legionare. Pierderea lui esie imensă penlru întregul

Neam românesc. Cu el sa dus o Iunie de gânduri cum rai" se sălăşluieşte într-un cap omenesc atât de tor/aida bil organizat:, Buxele iui n ci au zăvorât pentru totdeauna un verb încărcat de vrajă... Pleoapele lui s-au lăsat grele peste acele priviri pătrunzătoare care au scrutat adânc pământul şi cerul românesc. S-a stins un mare focar de atracţie şi educaţie socratică al culturii româneşti. *Iha;* din jertfa lui„ a ţâşnit o imensă flacără care luminează calea destinului acestui neam în zilele tenebroase er ie străbatetn, când înlame urzeli pornesc clin toate ut ,>'• ?■ rele,

E plină de adânc înţeles jertfa profesf "uhu Nae Io-nescu! El n-a fost din generaţia Căpitanului, Era mai vârstnic. N-a trecui; prin şcoala Frăţiilor de Cruce Nn şi-; 1 făcut educaţia în cuib. N-a deţinut vreun grad legionai Nu se legase prin jurăminte sfinte şi nu purtase săcuşo rul. S-a apropiat circumspect de Mişcare. Drumul lui n-a .fost un drum obişnuit. N-a venit în Legiune din elan tineresc, fiindcă era în plină maturitate atunci când a apărut Legiunea. Nu 1-a furat vreun val efemer al populari-taţii,, fiindcă, prin statura lui, era ticălos de lucid. TSfo K mânat, oportunismul politic, pe care totdeauna l-'a detestat, şi aici vreun gând de a-şi „face situaţii", *A,* tare. de atâtea ori, a refuzai să le primească, în sn>ecial după restauraţie.

După experienţa cu ţărânism.i.ij românesc, care a eşuat atât de lamentabil profesorul Nae. lonescu a încero.t o mare deziluzie. Dar acest lucru nu i-a descurajat.

Dimpotrivă, a continuat să adâncească mai umil explorările lui făcute ani de a rândul pe tărâmul mateiii! şi spiritual al obiditului Neam românesc. Atunci a va?,m el cum toate izvoarele de viaţa ale acestui Neam - pornite din adâncurile pământului şi istorici româneşti ■ ■ fomv -azi marele fluviu al spiritualităţii şi energiei legionare, ea re

curge când maiestos, când învolburat în matca adâncită printr-o viaţă de trudă şi jertfă a Căpitanului. Cu aceasta, profesorul Nae lonescu şi-a găsit sensul existenţei sale pe care atâta amar de vreme 1-a căutat prin toate părţile mintea lui cuprinzătoare.

De acum încolo, unicul lui gând va fi să propovăduiască adevărul, cu deplina mulţumire că a cunoscut şi a înţeles pe Căpitan.

De matca acestui torent de nouă viaţă românească nu s-a îndepărtat nici o clipă. L-a urmat pretutindeni, prin beciurile poliţiei, în lagăre, în închisori, prin infirmerii murdare şi cu cât a suferit mai mult, cu atât s-a îndrăgit mai mult de el.

Când însă a văzut că la cotitura zilelor de astăzi se sapă diabolic această matcă şi se încearcă deturnarea curentului de nouă viaţă spre mocirla pestilenţială a lumii vechi, plină de bube fizice şi morale, pe care el le-a identificat atât de bine, s-a opus cu toată rezistenţa fiinţei sale. La temelia acestei rezistenţe a căzut corpul său, ca simbol de jertfă pentru a se putea dura digul salvator.

In faţa jertfei lui se apleacă smeriţi legionarii să-şi ia noi puteri de luptă. Ce vor fi înţeles din această impresionantă jertfă unii bieţi intelectuali pretenţioşi şi înfumuraţi, care cu greu pot gângavi un silogism de-al maestrului, puţin interesează.

Adevărata intelectualitate românească vede prin jertfa celui mai de rasă intelectual român, definitiva ei încadrare în spiritualitatea legionară.

Prin moartea lui Nae lonescu, Mişcarea Legionară face un mare pas spre învierea Neamului românesc care, peste toate uneltirile şi mişeliile întunericului, va învinge.

BEKLIN-AMALIENHOF
24 mai 1940

CUPRINS

Eu sunt dator lui Dumnezeu numai în naţia mea. Or, cum naţia este cel mai important cerc colectiv în care trăieşte omul în istorie, eu nu am decât un singur tribut de plătit în viaţă, faţă de Dumnezeu: prin naţie.

Dacă Dumnezeu nu este numai Dumnezeul meu, dacă nu este un Dumnezeu singular, ci este şi al ungurilor, francezilor etc, atunci eu nu aş mai fi român şi n-aş mai putea plăti lui Dumnezeu tributul meu.

Nae Ionescu, primăvara anului 1938